

Výzkum STEPS - Study of the impact of TEchnology in Primary Schools

Základní charakteristika a cíle studie

V období od ledna 2008 do června 2009 probíhal pod označením [STEPS](#) v 27 státech Evropské unie (EU) a současně též v Norsku, Lichtenštejnsku a na Islandu rozsáhlý výzkum zaměřený na sledování využívání informačních a komunikačních technologií (ICT) na základních školách (ZŠ). Hlavními garanty tohoto výzkumného projektu navazujícího na obdobnou, avšak méně rozsáhlou studii z roku 2006 byly evropský vzdělávací portál [European Schoolnet](#) (EUN) a společnost [Empirica](#). Koordinace šetření na národní úrovni byla svěřena jednotlivým ministerstvům školství nebo jejich součástí; českou účast v projektu zaštil [Dům zahraničních služeb](#) MŠMT.

Cílem výzkumného projektu bylo provést srovnávací analýzy jednotlivých strategií pro integraci ICT do výuky na ZŠ. Předmětem zájmu se stal především dopad využívání ICT ve škole na vlastní výuku, žáky a učitele. V projektu byly sledovány také perspektivy budoucího vývoje v této sféře a plány dalšího rozvoje implementace ICT do základního vzdělávání, které jsou v jednotlivých zemích připravované na všech úrovních řízení školství - národní, regionální, lokální.

Rozvržení, náplň a průběh výzkumu

Projekt byl realizován ve 4 etapách. V 1. etapě byla organizátorům šetření předávána data potřebná pro provedení srovnávací analýzy míry vlivu využívání ICT na ZŠ v jednotlivých zemích. Mezi podklady, které byly v rámci iniciativy STEPS centrálně statisticky zpracovávány, patřily zejména důležité studie a výzkumy z oblasti využívání ICT ve vzdělávání na ZŠ, lokální, regionální a národní strategie implementace ICT do vzdělávací sféry, popisy osvědčených postupů a dobrých příkladů využívání ICT na ZŠ, inspekční zprávy a v neposlední řadě také literatura zaměřená na sledovanou oblast.

Součástí 2. fáze projektu bylo on-line dotazníkové šetření o způsobech a rozsahu využívání ICT, jehož se účastnilo vždy několik národními koordinátory náhodně vybraných škol z jednotlivých států. Další podklady nad rámec takto shromážděného materiálu pocházely od škol, které reagovaly na výzvu portálu EUN a zaslaly výzkumníkům přímo, nezávisle na probíhajícím národním průzkumu, tzv. příklady dobré praxe popisující zajímavé možnosti nasazení ICT do výuky na ZŠ.

Ve 3. etapě bylo úkolem lokálních korespondentů podat garantům výzkumu charakteristiku národní koncepce vzdělávání na ZŠ v příslušných zemích a popsat strategie implementace ICT do vzdělávání na této úrovni škol. Korespondenti také organizátorům projektu předali největší statistické údaje a seznámili je s aktuálními trendy ve sledované oblasti (např. budování národních úložišť digitálních vzdělávacích materiálů apod.)

4. fáze projektu byla zaměřená na zpracování získaných dat a přípravu závěrečné zprávy projektu. Její součástí jsou, mimo jiné, doporučení pro efektivní integraci ICT do výuky na ZŠ či materiály určené tvůrcům vzdělávacích strategií. Současně se závěrečnou zprávou projektu byly publikovány také dílčí zprávy o výsledcích výzkumu v jednotlivých zemích a dále pak případové studie a příklady dobré praxe účelného využívání ICT na školách.

Výsledky studie a doporučení

Realizovaný výzkum potvrdil předpoklad existence výrazného vlivu používání ICT při vzdělávání na výuku na ZŠ. Tento vliv byl identifikován jako veskrze pozitivní, a to zejména v těch případech, je-li používání technologií ve výuce součástí promyšlené a pečlivě naplánované strategie. Z výsledků studie vyplývá, že koncepční implementace ICT do vzdělávání má za následek zlepšení studijních výsledků žáků, posun učitelů ve sféře vytváření

tzv. digitálních kompetencí (znalosti a dovednosti z oblasti ICT), zvyšování dostupnosti a míry využívání ICT na školách a má rovněž dopad na celkový rozvoj základního školství. Při sledování vlivu využívání technologií při vzdělávání na školu, žáky a učitele dospěli výzkumníci v jednotlivých oblastech k mnoha podstatným zjištěním. Bylo kupř. potvrzeno, že používání ICT má vliv na zlepšování znalostí a dovedností žáků, prohlubuje jejich motivaci, důvěru, kreativitu a angažovanost při vzdělávání a otevírá nové možnosti jejich hodnocení. Pro učitele představují ICT perspektivní nástroj dobře využitelný ve výuce. K technologiím přistupují pedagogové povětšinou pozitivně a optimisticky s vědomím jistých rezerv. Často však pocítují nedostatky v oblastech metodické podpory a rozvoje digitálních kompetencí. Školám technologie usnadňují přístup k informacím, zjednodušují jejich správu a řízení a umožňují jim se rychleji rozvíjet.

Na základě zjištěných skutečností byla zformulována četná doporučení, jejichž uplatňování na různých úrovních vzdělávacího systému by mělo usnadnit začleňování ICT do výuky, a to nejen na ZŠ. Autoři studie např. navrhuji zaměřit se na plnohodnotné začlenění problematiky ICT do všeobecné vzdělávací politiky, podporu vzdělávání učitelů v oblasti digitálních kompetencí, zajištění přístupu k odpovídajícímu vybavení a ke kvalitním vzdělávacím zdrojům či zajištění dlouhodobého a soustavného sledování vlivu začleňování ICT do vzdělávání na školství s využitím různých výzkumných metod.

webová stránka výzkumného projektu STEPS: <http://steps.eun.org>